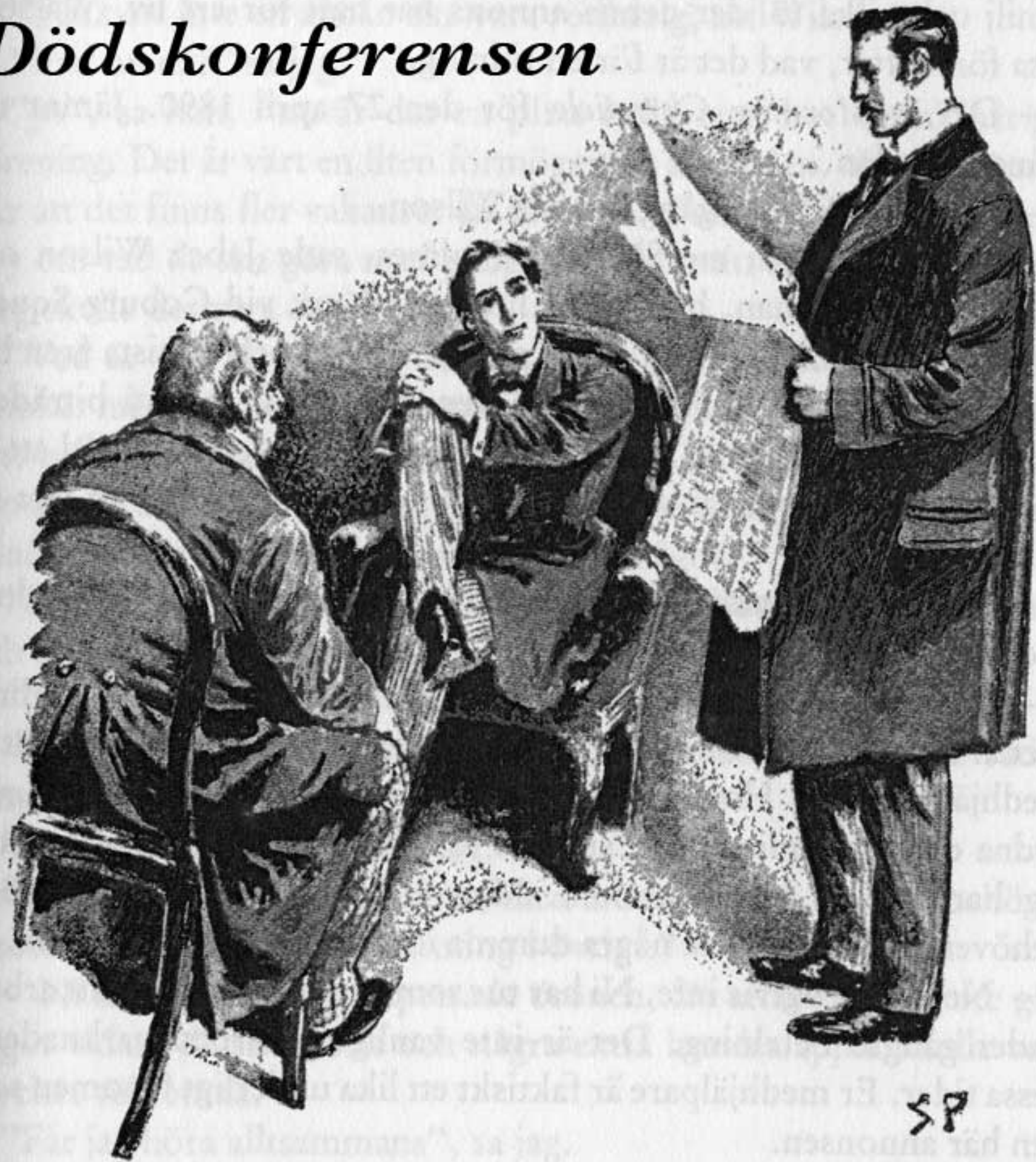

Dödskonferensen

Dödskonferensen

efter en idé av Conan Doyle

av Christian Lanciai (2006)

Personerna:

Lord John Roxton
Professor Summerlee
Edward D. Malone, journalist
Professor George Edward Challenger
en radioröst
Lady Vera Challenger
James Baxter, amerikansk journalist
en telefonröst

Handlingen äger rum i professor Challengers hem i Rotherfield, England, någon gång under första hälften av 1900-talet.

Copyright © Christian Lanciai 2006

Dödskonferensen

Scenen föreställer en salong i en professorsvilla.

Lord John Alla är här – utom huvudpersonen.
Summerlee Måste vi vänta på den galningen?
Lord John Vi kan mycket väl avrätta honom i hans frånvaro.
Summerlee Ja, låt oss passa på och göra det ordentligt.
Malone Faktum är dock att han alltid har fått rätt.
Summerlee Har du läst hans skamlösa artikel?
Malone Det är därför jag är här. Min chef skickade mig enkom hit för att jag skulle skaffa vår tidning förstahandsinformation.
Lord John Hans artikel är förstahandsinformation så det räcker. Den ensam bevisar att han fullständigt tappat kontrollen över sin egen förryckthet och nu bara sysslar med tomt sensationsmakeri bara för att väcka uppmärksamhet.
Summerlee Under årens lopp har vi minsann fått lära oss allt om hans totala egocentricitet, självupptagenhet och självtillräcklighet.
Malone Men han har alltid fått rätt.
Lord John Påminn oss inte om det. Det hindrar inte att han nu äntligen kan ha fel.
Summerlee Hans ståndpunkt är förryckt från början. Det har vetenskapligt bevisats att det inte finns någonting i rymden.

Malone Är då vetenskapen så högmodig att den menar sig kunna avfärda hela världsrymden som bara tomhet utan att någon vetenskapsman ännu ens kunnat lukta på den?

Summerlee Menar du att den luktar?

Sir John Han blandar ihop etern med den eter som luktar och som används som bedövningsmedel.

Malone Skämta inte bort det. Professorns hypoteser grundar sig på det faktum att primitiva stammar bland Sundaborna mår illa.

Summerlee Och därav drar han fullkomligt förhastade för att inte säga astronomiskt överdrivna slutsatser.

Sir John Han kanske bara önsketänker. Han kanske vill att större delen av mänskligheten skulle stryka med i ett slags berättigad naturens hämnd för alla levande arter vi människor har utrotat.

Malone Professorn brukar bara hålla sig strikt till kalla fakta.

Summerlee Som att det finns en eter i världsrymden.

Malone Även om en sådan inte kemiskt kan bevisas är det inget bevis för att den inte finns.

Summerlee Jag påstår motsatsen. Att en sådan inte kemiskt kan bevisas utesluter inte möjligheten att den inte alls existerar.

Sir John Rätt så, professor Summerlee!

Challenger (inträder plötsligt) Ni vet inte vad ni talar om.

Summerlee (helt lugn) Nej, professor, den här gången är det ni som inte vet vad ni talar om.

Challenger Har ni följt med världsnyhetererna? Vet ni vad som händer?

Sir John Vad har några sjuka infödingar på Java för betydelse för världsnyhetererna?

Challenger Det är inte några sjuka infödingar det handlar om. Det är en världsepidemi som sprider sig snabbare än vad någon nyhetsbyrå hinner rapportera det. Aboriginerna i Australien har fått samma problem, liksom hottentotterna och bushmännen i Sydafrika, och det sprider sig till städerna.

Sir John Vad är det ni talar om? Och vad har eventuella epidemier att göra med er drömda eter i världsrymden?

Challenger Har ni inte läst min artikel?

Sir John Jo, och vi beklagar ert fall.

Challenger Ni fattar ingenting.

Summerlee Uppllys oss om vad det är vi inte fattar. Ni vet ju hur dumma vi är.

Challenger Med all respekt, vördade kolleger, men ni är inte dummare än att ni kommer att fatta vad det handlar om när det är för sent och ni ligger döende här på golvet i en långsam kvävning som ni inte kan göra något åt.

Sir John Vad i all sin dar är det han talar om.

Summerlee Han vill bara göra sig märkvärdig genom effektsökerier. Jag har för alltid slutat ta honom på allvar när jag läste den där befängda artikeln, som går över alla gränser för vad en vetenskapsman får göra sig skyldig till.

Malone Likväl är epidemin på södra halvklotet ett faktum. Förklara dess samband med etern, professor Challenger.

Challenger Fattar ni då inte? Vår jord med hela solsystemet färdas med en ofattbar hastighet genom universum, som för universum inte är märkvärdigare än en kork som flyter med vinden på ett hav, men den korken kan kastas i land av detta hav. På samma sätt kan vårt solsystem med vår planet råka ut för vad som helst under vår mållösa färd genom universum och till och med stranda eller kanske flyta genom

något giftigt ämne som upplöser den. Det senare är vad som just nu håller på att hända vårt jordklot.

Summerlee Ni menar att hela världen är i upplösningstillstånd? Det har den alltid varit. Kolla världshistorien.

Challenger Ni behagar skämta, vördade kollega, men jag skämtar inte. Det är enda förklaringen. Jorden skyddas av ett gasbälte som kallas Van Allen-bältet. Det finns andra bälten där uppe i världsrymden som vi inte har en aning om, och somliga av dem kan vara dödligt giftiga. Det är ett sådant vårt solsystem har råkat driva in i.

Sir John (dumt) Och vad har det med etern att göra?

Challenger (skriker) Din korkade idiot, det är ju beviset för att etern existerar eller vad fan ni vill kalla det, att rymden inte är tom!

Summerlee (hämtar sig före de andra inför Challengers raseriutbrott) Snacka om korkar. Inte har möjligen någon en möjlighet att bjuda på en drink?

Malone Ni menar alltså, professor Challenger, att vi drivit in i ett gasbälte i världsrymden som kan döda allt liv på jorden?

Challenger Vad det än är vi drivit in, ja, så utgör det en trolig dödsfara för åtminstone hela mänskligheten, vilket södra halvklotets epidemier indikerar med övertydlighet. Jag föreslår att ni knäpper på radion.

(Summerlee gör så.)

radioröst Läkare utan gränser har givit upp globalt. Ingen vetenskapsman kan förklara pandemin som förklamat hela södra halvklotet och sprider sig norrut med en hastighet av hundratals mil i timmen. All kontakt har avbrutits med Sydney, Melbourne, Kapstaden, Pretoria, Johannesburg och Buenos Aires. Ingen vet hur situationen är i dessa världsstäder, från vilka det sista som hördes var fullständig upplösning och kaos med folk som segnade ner döda överallt....

Sir John Det räcker. *(Summerlee stänger av.)*

Summerlee Tyvärr, professor Challenger, kanske det kan ligga något i vad ni säger.

Sir John Och er befängda idé att vi skulle ta med oss syrgastuber? Har det med detta att göra?

Challenger Givetvis. De första offren för epidemin på södra halvklotet dog kvävningssviken. Därefter har alla offer dött av samma sak. Har man syrgas kan man inte göra det.

Malone Professor Challenger menar att hans begäran att vi skulle ta med oss syrgas inte var ett infall utan fast mer en försäkring.

Sir John Så ni menar att syrgasen kanske skulle hjälpa oss om hela resten av mänskligheten skulle gå under?

Challenger I nödfall, ja. I värsta fall skulle inte ens syrgas kunna hjälpa oss i längden.

Summerlee Så ni menar på fullt allvar att hela mänskligheten skulle vara i färd med att dö ut medan vi sitter här?

Challenger Det ser inte bättre ut. Vi har bara sett början, och vi får kanske inte se slutet. Ni hörde nyheterna. Det har varit extrasändningar hela dagen, och numera är det non-stop. *(sätter på radion igen)*

radiorösten De första fallen av pandemin har nu konstaterats i södra Europa, i Grekland, på Sicilien och i Andalusien. I Nordamerika har de första fallen rapporterats från New Orleans, medan hela Mexico City är gripet av kaos och panik....

Challenger (stänger av) Det är inget skämt, mina herrar. Mänskligheten håller på att dö i en accelererande hastighet som multipliceras mångfaldigt varje timme. Igår var det

bara några periferiska stammar på Java, i morse var det hela södra halvklotet, och nu gäller det hela världen. Snart kommer det till och med att gälla oss själva.

Sir John Och vad ämnar ni göra åt saken?

Challenger Mina vänner, jag såg genast faran när de första symptomen uppträdde på södra halvklotet igår och grep mig genast an med problemet, analyserade det, kom fram till dess enda möjliga orsak och beräknade konsekvenserna. Därför bad jag er genast komma hit med så mycket extra syrgas som möjligt, för att vi åtminstone skulle kunna prata igenom saken. Det, mina herrar, är faktiskt det enda vi kan göra.

Summerlee Ett mycket upplyftande samtalsämne. Så vi skulle stilla sitta här i väntan på att dö, uppskjuta döden så länge som möjligt med lämpliga doser syrgas tills den tar slut och under tiden prata om döden. Så roligt.

Challenger Har ni ett bättre förslag?

Malone Vi får åtminstone vara tillsammans.

Challenger Jag kan dessutom glädja er med att min hustru håller på att tillreda en utomordentlig middag för oss alla för detta högtidliga tillfälle, till vilket jag ämnar bjuda på mina finaste viner. Detta livets goda är ingenting att spara på längre.

Summerlee Jag måste säga, professor, att ni verkligen gjort ert bästa för att förgylla detta enastående tillfälle.

Malone Låt oss genast ta i tu med saken medan vi ännu lever, så att vi kanske kan fatta den innan vi dör. Menar ni, professor, att detta endast drabbar människor och inte djur?

Challenger Det drabbar alla som andas. Endast havets varelser är tills vidare undantagna. Fiskar klarar sig utan luft och kan komma undan. Livet kan leva vidare och kanske bättre utan vi människors förstörelse av planeten. Jag vet ännu inte hur växtriket kommer att klara krisen, men kanske det klarar sig. Bara för allt levande som andas med lungor verkar krisen vara dödlig, och det gäller i första hand människor och i andra hand däggdjur och fåglar. I tredje hand kan växtriket komma i fara, men det kan klara sig om krisen inte blir för långvarig. Det är det vi vet minst om idag. Ingen kan veta hur lång solsystemets passage genom giftbältet kan bli. Det kan vara en fråga om allt mellan timmar och år.

Summerlee Vad tror ni?

Challenger För livets skull hoppas jag det blir en fråga om timmar.

Sir John Hoppet är det sista som dör hos människan, men om människan dör så dör även hoppet.

Summerlee Ni kunde inte ha uttryckt er mera logiskt under omständigheterna, Sir John.

Sir John Det var därför jag gjorde det.

Malone Till nästa fråga. Vad tror ni egentligen om giftbältets kemiska beskaffenhet?

Challenger Vi vet ingenting om världsrymden, för ingen av oss har varit där. Vi vet inte vad den innehåller, men det finns skäl att förmoda att den innehåller komponenter som tills vidare är bortom vår vetenskapliga fattningsförmåga. Vi har kallat den eter bara för att ge den tomma mängden något namn över huvud taget. Vi vet inte vad denna eter är eller om den över huvud taget finns, men den pågående världsepidemin och dess enda möjliga förklaring tyder på att där finns något. Det finns ingenting som säger att det behöver ha någon kemisk substans över huvud taget. Det kan röra sig om en främmande dimension eller antimateria eller något rent metafysiskt. Det enda vi vet är att vi vet inte och att det finns något där i rymden som vi inte kan förstå och som vi just nu befinner oss mitt i och som hotar allt vad anda har på denna planet. Vi kanske rentav håller på att förlora vår atmosfär genom någon

rent magnetisk yttre kraft. Allt vi vet är att hela mänskligheten håller på att dö. (*sätter på radion igen*)

radiorösten Nya katastrofrapporter från Lissabon, Madrid, Milano, Bukarest och Konstantinopel, där all ordning håller på att upphöra samtidigt som krisen sprider sig norrut till Marseille och Lyon, Zürich och Basel, Wien och Budapest och Ukraina.... (*Challenger stänger av.*)

Challenger Det är bäst vi gör syrgastuberna klara för användning.

Summerlee Det är inte varje dag vi får det oerhörda privilegiet att som lärda och sansade män få tala ut med varandra om döden medan vi själva är ofrånkomligen döende....

Challenger Fler frågor? Malone?

Malone Ni snuddade vid det metafysiska. Tror ni Gud kan ha något med detta att göra?

Sir John Var inte så naiv, Malone. Vi är vetenskapsmän.

Challenger Frågan är berättigad i beaktande av människans totala missbruk av sig själv och av naturen. Hade denna dödliga kraft inte kommit från det yttre universum hade jag varit beredd att som en annan präst framhålla människans egen skuld i sitt eget fördärv, men just i detta fall, som i alla naturkatastrofer, råkar faktiskt människan vara helt oskyldig, vilka brott hon än genom hela historien har begått mot mänskligheten, mot naturen och mot allt liv.

Summerlee Malone nämnde Gud. Är då Guds straffdom helt utesluten, professor Challenger?

Challenger Ja, kategoriskt, då krisen, som jag sade, även drabbar oskäliga djur och fåglar. Allt liv drabbas oskyldigt. Därför är Gud utesluten.

Summerlee Förnekar ni att han finns?

Challenger Det kan ingen göra. Det kunde inte ens Darwin. Själv är jag panteist, det vill säga att jag menar att Gud finns i allt liv. Därmed kan jag inte heller utesluta den möjligheten att Gud kan finnas i allt universum. Han är kanske just den eter som vi inte kan definiera och som består av något helt annat ämne än något kemiskt eller fysiskt sådant och som är främmande för vår dimensions- och verklighetsuppfattning. Om etern är Gud tror jag aldrig vi kan fatta, förstå eller komma till rätta med den.

Summerlee Alltså skulle Gud ändå vara den död som just nu drabbar allt levande på vår planet i form av en kvävande eter som stryper vår jords atmosfär och dödar oss.

Sir John Var inte så melodramatisk.

Summerlee Jag konstaterar bara fakta, såsom professor Challenger har lagt fram dem.

Sir John Låt oss höra hur långt vi har kvar. (*sätter på radion*)

radiorösten Krisen vållar nu panik i Paris och Berlin, och i Bayern är allting kaos. Skräckrapporter har kommit från Polen och Ryssland, och de första dödsfallen väntas när som helst uppträda även längs vår brittiska sydkust.... (*stänger av*)

Sir John Ännu har vi tid på oss.

Lady Challenger (uppträder) Mina herrar, middagen är serverad. (*börjar bära in en ypperlig supé med förnämliga vinflaskor*)

Challenger Du håller oss väl sällskap, käraste?

lady Naturligtvis. Jag vägrar ta en sådan här befängd historia på allvar, men är det fest så är det fest.

Challenger Så ska det låta.

Summerlee Det är kanske det enda förnuftiga sättet att hantera världskatastrofer som man ändå inte klarar av – att fullkomligt ignorera dem.

Challenger Det kan man bara göra tills de kryper in under skinnet på en.

Sir John Den dagen, den sorgen. Jag håller med Lady Challenger.

Malone Professor, ni har verkligen förberett det här noga. En förförisk soppa, gedigna fläskkotletter, en imponerande dessert, och ett helt artilleri av flaskor, rödvin, vitt vin, dessertvin, Madeira, vad fattas?

Challenger Det är inte varje dag vi står inför ett så anmärkningsvärt sanningens ögonblick som detta. Rött eller vitt, min vän?

Malone Tack, jag börjar med vitt. Soppan innehåller väl fisk eller skaldjur?

Challenger Det är ostronsoppa, min vän.

Summerlee Professorn tar väl därmed för givet att vi alla börjar med vitt.

Challenger Jag hade räknat med det.

Sir John En utsökt soppa, lady Challenger. Min uppriktigaste komplimang.

lady Min make har kryddat den.

Sir John Med besked.

Summerlee En kryddad tillställning.

Challenger Låt oss göra det bästa av saken, mina vänner, och för en gångs skull bilägga alla tvister.

Sir John Har vi något att tvista om nu längre?

Summerlee Det har vi alltid.

Challenger Ni avfärdade min varningsartikel som skräp. Nu dör hela mänskligheten. Vad har ni att säga till det?

Sir John (till Summerlee) Professor Challenger skall alltid ha rätt som vanligt.

Summerlee Men vi kan ju aldrig ge honom rätt så länge inte hela mänskligheten har dött ut och vi med den.

Challenger Räcker det inte med nittio procent? (*sätter på radion*)

radiorösten London har nu bortom allt tvivel drabbats av världsepidemin, och paniken sprider sig från East End in mot staden. Det stora okända mörkret har slutligen nått Englands kuster och drar med omärkliga stormsteg in mot landet. Vem var det som inte trodde på Domedagen? Detta tycks verkligen vara den yttersta dagen om någon. All kontakt med Australien, Indien, Kina och Amerika är bruten, och det enda vi hör från kontinenten är förtvivlade anrop från glesnande öar i ett allt uppslukande hav av bara död och tystnad....

Summerlee Stäng av! Ni berövar oss aptiten!

Challenger (stänger av) Det var inte meningen. Jag ville bara påminna om att vi lever medan världen dör.

Sir John Ett superbtt vin, min bästa kollega. Franskt?

Challenger Sancerre, det bästa jag vet.

Summerlee Ett erkännande måste vi i alla fall ge vår gode kollega, och det är att han i all sin smaklöshet dock aldrig saknat sinne för smak.

Sir John Du menar, att han i sin taktlöshet aldrig saknat sinne för rytm.

Summerlee Det är ungefär samma sak.

Malone (hostar)

Challenger (rusar till) Det kommer! Det kommer! Hur är det fatt, min vän?

Malone Jag fick plötsligt svårt för att andas. Kan vi öppna ett fönster?

Challenger (befällande) Nu börjar det! Stäng alla fönster genast, och alla dörrar med! Vi skall från och med nu vara hermetiskt tillslutna tills krisen är över, om den går över. Ge mig en av de där syrebehållarna. (*Han får en och släpper ut lite syre i rummet. Malone hämtar sig.*)

Det är ingen fara. Han hämtar sig. Det var bara en varningssignal, det första alarmet. Det är ingen fara. Vi kan klara oss. Mera soppa, mina herrar?

lady Menar du verkligen, George, att det hela inte bara är en meningslös bluff?

Challenger Om det är en bluff, min kära, så är det hela universum som driver med oss.

Summerlee Var det inte vi som drev med universum? Var det inte så ni menade, professor? Och så hamnade vi i detta svarta hål...

Challenger Det kan vem som helst göra som bara driver tillräckligt långt ur kursen, och vårt stackars jordklot har mig veterligen aldrig ens haft något mål i sikte.

lady Du bara driver med oss.

Challenger Om det ändå vore så enkelt.

Sir John Vad ni än gör, så sätt inte på radion mera. Vi vågar inte höra mer om vad som händer bortom horisonten för vår middag.

Challenger Är ni rädd för verkligheten, Sir John? (*sätter på*)

Sir John Sätt inte på!

Summerlee För sent.

Malone Har ni satt på?

Challenger Hör ni inte?

(*Alla lyssnar. Ingenting hörs.*)

Världens massmedia har tystnat. Ingenting är mera talande än denna tystnad. Det är dödens egen röst.

lady Vad du är morbid, George.

Challenger Kalla det vad du vill. Jag kallar det vetenskaplighet.

Summerlee Döden är inte vetenskaplig eftersom vi inte vet något om den.

Challenger Äntligen ett intressant ämne att diskutera! Vad menar ni, Sir John? Är döden vetenskaplig eller metafysisk?

Sir John En svår fråga. Jag föredrar att bara lyssna och avvakta och passerar frågan vidare till vår vän journalisten.

Malone Låt oss åtminstone försöka vara vetenskapliga. Döden har lika många ansikten som Proteus.

Challenger En träffande liknelse. Låt oss utgå därifrån. Professor Summerlee, vad är det ni vet så säkert om döden eftersom ni påstår att vi inte vet något om den?

Summerlee Det är mycket enkelt. Antingen dör vi fullständigt med kropp och själsliv och allt, och så är det inte mer med det, eller också gör vi det inte, men vi vet inte vilket det är som gäller.

Malone Säkert är väl det andra alternativet intressantare? Ett snabbt slut på allt vore väl ändå att förenkla saken till ingenting bara för att slippa befatta sig med den.

lady Det första alternativet är helt uteslutet och oacceptabelt som ett materialistiskt påfund och förflugen idé som uppkommit under bara de senaste hundra åren, medan hela världskulturhistorien före det varit enhällig om övertygelsen om ett liv efter detta.

Sir John Vi kan väl ändå utesluta Sankte Per och hans himmel och helvete direkt?

Challenger Vi har redan kommit en intressant bit på väg i vår spekulering i vår egen annalkande död. Som kulturmänniska förkastar min hustru det första alternativet om den totala döden direkt, och ingen tycks motsäga henne. Er skrotning av Sankte Per och hans himmel och helvete som amsagor är naturligtvis helt relevant, Sir John. Däremot skulle jag vilja anföra den invändningen mot min hustrus förkastelsedom över den naturalistiska livsuppfattningen, att många faktiskt föredrar just det alternativet, och har vi någon rätt att förvägra dem det?

Summerlee Vi kan inte utesluta det alternativet som en möjlighet.

Challenger Jag föreslår därför en kompromiss. Låt dem som efter döden vill vara döda med själsliv och allt få vara det, och låt dem som förutsätter ett liv efter detta få behålla den förutsättningen i fred. Vad sägs om det?

Summerlee Det kallar jag en diplomatisk kompromiss.

Sir John Men vad är det då för liv som väntar dem efter döden? Och vad glädje kan man ha av ett sådant liv om resten av mänskligheten är utdöd?

Malone Det finns spöken.

lady Ja, och de är alla osaliga, ty de har blivit spöken för att de blivit hängande där utanför livet i Limbo då de inte kan bli färdiga med något oavslutat eller ouppklarat missförstånd i det liv de har förlorat.

Sir John Då vet vi vad som väntar hela mänskligheten: Limbo i osalig evighet för hela slanten.

Summerlee Skämta inte bort det. Det här är allvarligt.

Sir John Är det? Om växtriket överlever kan vi alla bli grönsaker. Vad sägs om det? Eller maskar i jorden. Amöbor klarar sig alltid. Fiskarna lär då gå en lysande framtid till mötes, då ingen rovfiskar längre. Valar, däremot, kan bli något andfädda.

Summerlee Ni förvandlar tragedin till ett gyckelspel, Sir John.

Sir John Det är ett gyckelspel, professor Summerlee. Hela livet är ett gyckelspel från början till slut, hur illa det än slutar.

Challenger Mina herrar, till saken! Spåra inte ur! Detta är en vetenskaplig undersökning!

Sir John Hur kan vi undersöka dödens eventuella mysterium innan vi är döda?

Challenger Det är just det som är vår utmaning.

lady För mig är saken klar. Jag tror varken vi dör ut eller att vi dör över huvud taget, vare sig som döda eller levande.

Challenger Min kategoriska hustru har talat.

Malone Utsökta fläskkotletter, madame. Vad är er hemlighet?

lady Att jag ger liv åt vad jag än skapar, vare sig det är en dikt eller en maträtt. Här gällde det ju dessutom att trotsa döden, varför jag hade allt skäl att försöka inspirera er till en bättre aptit än vanligt.

Malone Ni har lyckats, och till den grad, att ni nästan lyckas övertyga mig om att vi kommer att överleva vad som än händer. (*hostar igen och får andnöd*)

Sir John Syre! Syre! (*Challenger sprutar syre.*)

Challenger Vår vän Malone har de svagaste lungorna av oss då han haft tuberkler men klarat krisen. Om han klarar denna kris gör vi det alla.

lady (till Malone) Hur känns det?

Malone (klarar sig) Tack, bättre.

Sir John Ni lät som rena Kameliadamen i sista akten.

Malone Det var inte meningen.

Sir John Nej, ni är ju inte dam, och ni spelar inte teater.

Challenger Faran är inte över ännu. Har ni hört hur all fågelsång där ute i trädgården har tystnat?

Summerlee Jag vågade inte göra er uppmärksamma på saken på grund av dess kuslighet. Jag hade misstänkt en solförmörkelse om det inte ännu var alldeles förbannat ljust där ute.

Sir John Så hela naturen tystnar utom vi. Desto större skäl för oss då att fortsätta hålla skenet uppe så länge det går.

Challenger Så länge Malone lever går det.

Malone Ni menar att jag håller alla era liv i min hand?

Challenger Det ser faktiskt inte bättre ut.

Malone Jag tackar för ansvaret och ska försöka leva upp till det.

Challenger Bara lev, så blir allting bra.

lady Grip er nu verket an med desserten, så blir allting ännu bättre.

Sir John En fantastisk Madeira, kollega, på min ära.

Challenger Den är sparad i många år.

Summerlee Jag skulle ha tagit med mig några flaskor av mitt bästa portvin, men jag trodde inte situationen var så allvarlig.

Sir John Nu kanske ingen får dricka dem bara därför. Vilket slöseri!

Summerlee Om inte för annat, Sir John, så låt oss leva för att en gång få dricka dem i en bättre värld.

Sir John Var inte så melodramatisk. Faktum är att de inte finns här och nu, och vi kan inte hämta dem.

Summerlee Var inte så prosaisk.

Sir John Jag bara försöker hålla huvudet kallt.

Summerlee Drick mer, så blir det varmare. Vår värde professor bjuder.

Sir John Bra förslag. Jag tar er på orden. (*dricker djupt*)

Challenger Mina herrar, har ni alldeles glömt bort vår vetenskapliga disputation om fenomenet döden?

Sir John Den är inte intressant så länge vi lever, och vi tycks ju aldrig dö, hur mycket vi än dricker.

Challenger Vi tycks aldrig dö, och vi tycks dö bara i stoftet. Två intressanta inlägg att ställa mot varandra. Är det ingen här som har någon erfarenhet av en personlig tillvaro utanför kroppen?

Summerlee Vad i helvete menar du?

Challenger Bara vad jag säger.

Sir John Förstör inte vetenskapligheten här, professor Summerlee. Det finns faktiskt alltför många dokumenterade fall av nära-döden eller medvetlöshetsupplevelser där patienten vid fullt medvetande upplevat sig själv som svävande hur långt som helst utanför sin kropp för att det skulle kunna ignoreras eller bortförklaras.

lady Jag har själv gjort det.

Sir John Det hade jag kunnat ge mig fan på.

Summerlee Vart tog er vetenskaplighet vägen, Sir John? – Vad är det ni har gjort själv, lady Challenger?

lady Svävat över min kropp vid fullt medvetande medan min kropp var medvetlös.

Summerlee (till Sir John) Det låter som ett av professor Challengers huvudlösa experiment.

Challenger Jag försäkrar er att min hustru behöll sitt huvud hela tiden.

Summerlee Vad gjorde ni då med henne?

lady Vi gjorde det tillsammans.

de 3 övriga Vad då?

Challenger Men kära vänner, vad tror ni att gifta par brukar göra tillsammans?

Malone Ni menar inte...

Challenger Det är antagligen just vad jag menar, min käre vän.

Summerlee Ni vill väl ändå inte påstå, min käre professor Challenger, att er fru var ute och flög medan ni låg med hennes medvetlösa kropp?

lady (indignerad) Professor Summerlee!

Malone Sära inte vår värda värdinna, professorn. Ni kan sätta hennes läckra mat i halsen.

Summerlee Jag ville bara få klarhet i vad som egentligen hände.

Challenger Ingenting hände. Hon var bara ute och flög medan hennes kropp sov. Vi brukar sova tillsammans, som gifta par brukar. Att min fru är ute och flyger jämt hindrar inte hennes kropp från att fortsätta sova.

Summerlee Hon drömmer alltså.

Sir John Och vart drömmer hon att hon flyger? Landet Ingenstans?

lady Ni fattar ingenting, mina herrar, eller också gör ni er dummare än vad ni är. Det handlar inte om att flyga rent fysiskt eller i fantasin. Det handlar om själens, medvetandets och alla icke-fysiska sinnens upplevelse av ett eget liv oberoende av kroppen.

Challenger Min fru har också ibland beskrivit det som ingäendet i en annan icke-fysisk dimension.

Sir John Var det inte Beethoven som hävdade att hos kvinnan har själen ingen kropp?

Malone Han sade också att hos kvinnan har kroppen ingen själ.

Challenger Jag kan försäkra er att min hustru har både en kropp och en själ.

Sir John Men tydligen behöver hon inte alltid ha en kropp för att ha en själ.

lady Jag kan försäkra er att jag inte kommer att överge min kropp förrän jag dör, och jag ämnar inte dö på grund av någon barnslig inbillad världsåkomma.

Challenger (till herrarna) Hon tror fortfarande inte på världsepidemin.

lady Ingen av oss har dött ännu, och vi har inte sett någon dö.

Sir John Vi har hört alla dödsnyheterna tills de dog.

lady Ett trick. Skräckpropaganda. Ett radiospel, som Orson Welles' "Världarnas krig". Jag tror inte på det. För övrigt låter sig folk gripas av panik för vad som helst. Jag vägrar.

Sir John Vad ämnar ni då göra när ni slutligen dör på riktigt, lady Challenger? Vet ni något om vart ni då ämnar kila vidare?

lady Jag har inga bestämda planer, om det är det ni menar. Jag ämnar leva tills min kropp blir oduglig och det blir dags att lämna den för gott, och vad jag gör sedan får vi ta ställning till då.

Challenger Min hustru var alltid ytterst rationell.

Sir John Ja, hon är då sannerligen inte den som bekymrar sig.

Summerlee Mina herrar, tillbaka till verkligheten och vår vetenskapliga diskussion. Antag att det verkligen förhåller sig så som lady Challengers och andras härresande experiment indikerar, att den så kallade mänskliga själen, själva människans ego och medvetande inte alls är beroende av en dödlig kropp utan är odödligt, vad står vi icke då inför för oanade logiska konsekvenser? Om själavandringen fungerar, vad tjänar då all vår världsliga ävlan till, vad blir det då kvar av människovärdet, vad spelar det då för roll hur många miljoner eller miljarder människor som dör, om deras själar ändå lever vidare och inte kan dö?

Challenger Ditt tankeexperiment, värde kollega, håller just på att genomföras i verkligheten inför våra fysiska sinnen, och det ska bli ytterst intressant att ta del av experimentets utgång. Personligen har jag svårt att tro att en global ersättning av den naturalistiska livsuppfattningen med accepterandet av själavandringen som en vedertagen verklighet skulle kunna påverka vår uppfattning om människovärdet och den mänskliga värdigheten i negativ riktning. Tvärtom tror jag att man skulle värdesätta livet mera om man visste att man inte kunde dö som sig själv helt och hållet. Tvärtom tror jag att just den materialistiska livsuppfattningen måste ge anledning till mera cynism och omänsklighet än någon annan. Krigsledare, mördare, proffsförbrytare och demagoger hittar man aldrig bland själsliga personer utan bara bland kallt beräknande hänsynslösa opportunisterna och materialisterna.

Malone Professorn har rätt.

Challenger Naturligtvis har jag rätt.

Summerlee Låt oss vänta med det slutliga avgörandet av den saken tills vi ser hur världsexperimentet har avlöpt. Ännu kan vi alla dö plötsligt och alla på en gång.

Challenger Litet mera vin, professor Summerlee?

Summerlee Tack, gärna. (*Challenger* fyller på.)

Challenger Någon mera?

Malone Jag tror ingen vill opponera sig mot er på den punkten, professor Challenger.

Challenger Då tackar jag för att ni låter mig servera er, vilket jag gör med största nöje, i synnerhet i beaktande av professor Summerlees sista ord hittills.

lady Gör dem inte alla berusade, George. De skall ju helst alla överleva natten.

Challenger De ber ju om det, käraste. Låt dem dricka sig fulla på rätt dessertvin, så sover de gott sedan, så märker de inte att de dör om de dör, eller så vaknar de i morgon och prisar sin lyckliga baksmälla.

Summerlee Om vi skall dö så gör vi det helst i vaket tillstånd, så att vi märker det.

Challenger Jag kan försäkra er, att ni slipper dö så länge ni håller er vakna.

lady Kanske lite kaffe skulle passa?

Malone En ypperlig idé.

Challenger Vi tänkte på den detaljen också. Vi har faktiskt två färdiga termosar här, så slipper hon lämna rummet.

Summerlee Vore det inte bättre med te? Det har mera långtgående effekter.

Malone Jag hävdar att kaffe är effektivare.

Sir John Jag sover på kaffe men inte på te.

lady George, kaffe eller te?

Challenger Jag dricker alltid te, men vi har väl båda, så vi slipper slåss om saken?

lady Naturligtvis har jag bryggt båda. Det räcker tills ni storknar. (*serverar*)

Summerlee Jag har inte kunnat låta bli att observera en misstänkt sak. Vår vän Malone har inte haft något nytt kvävningssanfäll på sistone.

Sir John Inge oss inte några falska förhoppningar. Jag började just vänja mig vid tanken på att jag var hopplöst döende, och med de diskussioner vi haft om saken såg jag faktiskt nästan fram emot det.

Challenger Professor Summerlee har rätt. Hur mår ni, Malone?

Malone Varken bättre eller sämre.

Summerlee Sätt på nyheterna, så får vi höra om det finns några.
(*Challenger* sätter på radion. *Dödstystnad.*)

Challenger Den är död. Ingen utsändning. Inget liv. Inga nyheter. Status quo. Ingen förändring på dödläget. Jag beklagar.

Summerlee Det gör vi också.

Sir John Som tur är räcker kaffet och flaskorna. Vi har många kvar att tömma, eller hur, professor Challenger?

Challenger Jag försäkrade mig om att de inte skulle kunna ta slut.

Sir John Alltså kan vi ännu fira vår död i det oändliga, om den är något att fira, och annars kan vi fira den ändå, i synnerhet om den alls kommer att inträffa.

Summerlee Vi hänger så att säga i luften.

Challenger Allt hänger i luften. Hela världens öde hänger i luften.

Sir John Hela planeten hänger i luften.

Challenger Nej, den hänger i etern.

Sir John Etern är död. Ni hörde ju själv på radion. Det finns inget liv i etern.

Malone Men det kan komma tillbaka. Det känns faktiskt som om mitt tillstånd hade stabiliserat sig. Jag tror att vi har överdrivit faran.

Sir John Sakta i backarna. Ryck oss inte genast upp ur våra fagra illusioner. Vi hade fortfarande mycket att diskutera om döden, som vi bara kunde komma till rätta med så länge den var överhängande.

Challenger Den är fortfarande överhängande. Den är alltid överhängande. Glöm inte att vårt oändliga jordklot bara är en puttefnask mot vissa andra planeter, att vårt solsystem bara är en puttefnask mot andra solsystem i vår vintergata, att vår vintergata bara är en puttefnask mot andra galaxer, och så vidare, och att till och med en hel galax när som helst kan störta ner i ett svart hål och bara försvinna. Det är kanske för resten just det som vårt solsystem just råkat ut för. Vem vet? Universum är så oöndligt mycket större och konstigare än att vi någonsin kommer att kunna fatta ens en bråkdel eller en my av det stora universella mysteriet.

Summerlee För första gången har professor Challenger medgivit någon okunnighet. Min komplimang.

Challenger Okunnighet är något helt annat än att begå misstag, vilket jag aldrig gjort.

Summerlee Jag visste väl att han skulle ta tillbaka sitt medgivande.

Challenger Det har jag aldrig gjort! Jag har aldrig tagit tillbaka något!

Summerlee Ni hör hur hopplös han är.

Sir John Mera vin, professor Challenger?

Challenger Tack, gärna. (*Sir John fyller på hans glas.*)

Summerlee (gäspar) Själv börjar jag tycka det här börjar bli ganska enformigt. Vi hålls i spänning, men ingenting händer. Vi vet inte om vi kommer att dö eller överleva, men ska vi dö tycks det bli en ganska lång och enformig väntan. Vi har alla ätit och druckit oss mätta och glada, men jag börjar bli ganska sömnig. Vad sägs om att törna in och uppskjuta det här dödsrabaldret tills vi vaknar igen om vi gör det?

Sir John Professor Summerlee, för en gångs skull är jag böjd för att hålla med er. Jag hade faktiskt en liknande tanke på gång. Om vi ändå skall dö är det lika bra att somna in smärtfritt, och om vi då skulle vakna igen, vilken lycklig överraskning det skulle vara!

lady Mina herrar, ni får gärna ligga över, men jag tror min make då kommer att propa på vissa förhållningsregler som den vetenskapliga pedant han är.

Challenger Precis, min kära. Ingen av er får lämna rummet. Ni måste sova i era fätöljer, om ni ska sova, ty de är dock rummets bekvämaste faciliteter. Jag vidimerar fullständigt professor Summerlees förslag som det absolut förnuftigaste vi i vårt tillstånd kan göra, men vi skall naturligtvis vidta alla försiktighetsåtgärder. Jag skall tömma en hel syrebehållare i rummet, och om någon vaknar av att han kvävs, så hosta i så fall tydligt så att vi alla vaknar. (*går energiskt till verket och sprutar syre omkring i rummet.*)

Malone Har vi ingenting mera att säga om döden innan vi dör?

Summerlee Jo, detta. (*höjer sitt glas*) Skål!

Sir John (höjer sitt) Botten upp!

Challenger Får jag fylla på ordentligt först, mina herrar?

Sir John Gärna det.

Malone Vi kan behöva en extra styrketår för resan.

Summerlee Tänker du på Karon och Styx?

Malone Just det.

Summerlee Har vi tur kommer vi undan.

lady Mina herrar, oroa er inte. Ni ska få se att allt blir bra igen så fort ni vaknar upp i morgon bitti.

Sir John Det är just det som är frågan.

Challenger (till lady) Ursäktar du, min kära, att jag måste hålla dig borta från sängen i natt?

lady Det är din säng, käraste, och du sover själv utanför den, så jag håller dig sällskap.

Challenger Tack för att du överser med oss.

lady Vi damer måste alltid stå ut med er män.

Summerlee Skål då, mina damer och herrar, för ett värdigt avslutande av denna arbetsdag och för förhoppningsvis ett positivt uppvaknande till vad som kommer sedan, vad det än är.

Sir John Rätt inställning, min vän.

Challenger Bli ni törstiga under natten står flaskorna och termosarna kvar.

Malone Tack. Jag sover redan. *(somnar in i sin fätölj i en bekväm ställning.)*

Sir John Ungdomen är trött.

Summerlee Ålderdomen också. Dock vill jag gärna leva igen.

Sir John Jag också.

Challenger Det är kanske det som är menigen med döden, att stimulera livet.

lady Dina plattityder, George, överträffar ständigt sig själva i sin självgoda enfaldighet.

Challenger Ack, min hustru, vad vore livet utan dina beska kommentarer? *(dricker slut och somnar in genast. Snarkar ljudligt.)*

lady Och vad vore min goda sömn och mitt goda humör utan ditt snarkande? *(stiger upp och går helt sonika ut.)*

Sir John Hon struntar i döden.

Summerlee Hur står det i Bibeln? 'Gå du och gör sammanlunda.'

Sir John Det är kanske lika bra.

Summerlee 'Om vi ses igen skall vi verkligen le.'

Sir John Jag fruktar att vi inte slipper fortsättningen på det här. *(somnar)*

Summerlee Jag trodde jag var sömnigast, men nu sover de alla. Väl bekomme. Hur var det Goethe sade till oss dödliga? 'Bald ruhest du auch.' *(somnar)*

(Alla snarkar utom Malone.)

Belysningen mörknar och illustrerar natten.

Snart ljusnar det igen, och det börjar höras fågelsång utanför.

Så ringer det på dörren.)

Challenger (vaknar med ett ryck) Dörren, Vera! *(ser sig omkring)* Var tusan är hon?

Malone (vaknar) Är vi inte döda än?

Summerlee Tydligen inte.

Sir John Ack, jag hade alla paradisetts fröjder inom räckhåll i min dröm, och nu har jag förlorat dem!

Summerlee Bättre lycka nästa gång.

Malone Man dör bara en gång, men man kan försöka hur många gånger som helst utan att det lyckas.

lady (öppnar dörren) God morgon, mina herrar. Det är en amerikansk journalist, George, som är här för att träffa dig.

Challenger Jag har inte bjudit hit någon fördömd amerikansk journalist. Du vet hur jag avskyr journalister.

lady Den här är annorlunda.

Malone Jag har ensamrätt på historien om vad som försiggått här inne, professor.

Challenger Givetvis, Malone. Den här kommer utifrån. Han vet nog ingenting. Det kan bli intressant att få veta vad han vet.

Summerlee I synnerhet om han ingenting vet.

Challenger Just det. Släpp in honom. För resten, käraste, var var du i natt?

lady Jag sov i vår säng utan dina snarkningar för en gångs skull. Därför har jag kunnat göra frukost åt er. Du får gärna försöka dö på det här sättet fler gånger.

Challenger Tack, käraste.
(*Lady visar in den unge gröne amerikanske journalisten.*)

journalisten Professor Challenger, förmodar jag?

Challenger Ja, vem fan skulle jag väl annars vara.

lady Försök vara lite hövlig, käraste. (*till journalisten*) Han har haft en lång och pressande natt.

journalisten Har han just vaknat? Men det är ju sent på dagen?

Challenger Inga dumheter nu. Ert ärende, min vän.

journalisten Jag har ilat hit för att få vara den förste att få närmare intervjua er angående er sensationella artikel. Vad väntar ni er för kris egentligen?

Challenger Goddag, yxskaft. Var kommer ni ifrån?

journalisten Från London.

Challenger Men ni är amerikan.

journalisten Ja, jag är *New York Monitors* utrikeskorrespondent.

Challenger Jag förstår. Och ni vet ingenting och förstår ingenting.

journalisten Vad är det jag inte förstår?

Challenger Har ni inte märkt någonting.

Baxter Vad borde jag ha märkt?

Challenger När lämnade ni London egentligen?

Baxter För några timmar sedan.

Challenger Och ni såg ingenting på vägen?

Baxter Vad borde jag ha sett?

Challenger Varför har ni kommit hit egentligen?

Baxter Med anledning av er artikel i *London Times* denna morgon.

Challenger Ingen *London Times* har publicerats denna morgon.

Baxter Ni driver med mig.

Challenger Inte alls.

Baxter Men ni måste väl ändå medge att *London Times* är en dagstidning?

Challenger Vad gjorde ni egentligen på vägen hit?

Baxter Ingenting särskilt. Jag bara åkte.

Challenger Och det hände ingenting på vägen?

Baxter Jag somnade visst till ett tag, men det gjorde chauffören också, för han vaknade samtidigt som jag, och då stod vi stilla.

Lord John Det förklarar saken. Han sov.

Baxter Än sen? Vilken resenär slumrar inte till ibland under en tröttsam resas gång?

Challenger Men ni har sovit över det mest sensationella som någonsin inträffat i världen! Och ni har inte märkt någonting!

Baxter Vad borde jag då ha märkt?

Challenger När lämnade ni London?

Baxter Strax före middag.

Challenger Och när kom ni fram till stationen?

Baxter En kvart över två.

Challenger Och då hyrde du taxin?

Baxter Ja.

Challenger Hur långt tror du det är hit från stationen?

Baxter Högst fem kilometer.

Challenger Hur länge tror du de fem kilometrarna kan ha tagit?

Baxter Högst en halvtimme.

Challenger Då borde alltså klockan vara högst tre nu?

Baxter Ja, ganska precis.

Challenger Nå, min gode man, se då äntligen efter vad klockan är.

Baxter (ser på sin klocka, häpnar storligen) Men det är ju stört omöjligt! Inte kan jag ju ha kommit fram hit innan jag startade! Klockan måste ha stannat!

Challenger Den har inte stannat om den väl går.

Baxter Men den går ju!

Challenger Det är det jag menar.

Baxter Vad är det här för något egentligen? Vart vill ni komma?

Challenger Ni minns ju att ni nickade till i taxin.

Baxter Ja, jag kände mig lite lullig för ett ögonblick.

Challenger Hela världen kände sig lite lullig för ett ögonblick. Vi också. Det är det enda som har hänt. Alla återgår nu till arbetet som vanligt utan att ha en aning om vad som har hänt, men alla kommer till sin omätliga förvåning att märka att det i stället för fredag den 28 augusti är lördag den 29 augusti. Världen har tappat en dag. Det är allt vad som har hänt. Ert ögonblick av slummer i den där vagnen var nästan ett helt dygn!

Baxter Ni menar, att allt vad ni skrev var sant, att världen faktiskt drabbades av ett giftbälte i etern och drabbades av en ögonblicklig död, men att vi ändå på något sätt kom levande igenom det?

Challenger Ja, vi kom levande ut på andra sidan. Det var inte värre än en dödstunnel ut till ljuset.

Baxter (sätter sig som slagen) Vem kan fatta detta?

Challenger Ingen behöver fatta det längre, för faran är över. Liksom alla andra kriser i det förflutna är det bara att glömma det och leva vidare. Sätt dig bara och ta det lugnt, och du skall få hela historien serverad för dina amerikanska läsare från hästens egen mun, den ende som visste och förstod något av hela saken och vad han talade om. Alla andra bara drabbades och teg och trodde ingenting och kan inte fatta det efteråt.

lady Vi har mycket vin och kakor över.

Malone Ge honom för guds skull en drink. Han har ju just kommit levande genom döden. Vad var det ni hette?

Baxter James Baxter.

Sir John Rätt så, Jim Baxter. Hämta er bara, så kanske ni fattar något.

Summerlee Vi festade förgäves hela natten eftersom vi lever fortfarande.

Baxter Festade ni bara för att ni trodde att ni skulle dö?

Sir John Nej, vi visste att vi skulle dö. Är inte det anledning nog till att fira hela livet?

Challenger Skål, Jim Baxter! Ni har gått miste om mycket här i livet, och kanske framför allt hela meningen med döden!

lady Det finns mera flaskor i köket.

Challenger Bara inte telefonen sätter i gång att ringa nu. (*I det samma ringer telefonen.*)

Malone (lägger av luren) Så vet de åtminstone att vi lever.

luren (det skriker i den) Hallå! Professor Challenger! Hallå! Lever ni?
(*Alla dricker varandra till under tystnad.*)

Challenger Vilken fråga! (lägger på luren.)
(De fortsätter att slappna av, småmumsa och dricka, medan ridån går för.)

Slut.

Manali 26.10.2006